

SE

HOMUNCULUS

Matti Kallioinen

15 februari - 20 april 2024

INTRODUKTION

Homunculus, 2015. Matti Kallioinen. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Välkommen att stiga in i en omslutande totalupplevelse, som vänder ut och in på invanda tankespår. Spöklika skepnader rör sig rytmiskt i ett rum med ljud, ljus, färg, rök och strömmande luft. Matti Kallioinens spektakulära installation är ett av de absolut största verken i Konstmuseets samling.

Homunculus betyder liten eller konstgjord människa och är en figur som förekommer i otaliga berättelser om att skapa liv. Mest känd är kanske Goethes Faust; andra exempel är Prometheus, Pinocchio eller Fullmetal Alchemist. I både populärkultur och vetenskap finns idén om en liten människa som sitter och styr inne i våra hjärnor. För Matti Kallioinen, som intresserar sig för hur vi skapar inre bilder av yttre upplevelser, är den artificiella figuren ett spännande koncept. Om *Homunculus* upplevs som skrämmande eller apokalyptisk går det bra att slappna av och att njuta av verket "som ett uppvaknande till sin egen öververklighet", föreslår han.

Matti Kallioinen är född 1974 och utbildad vid Konstfack och Konsthögskolan i Stockholm. Han arbetar med installationer, musik och performance. *Homunculus* är tillverkad av konstnären själv i vindtyg, med tillhörande ljud- och ljuseffekter och digitalt styrsystem. Verket köptes in år 2015, tack vare en generös gåva av Sten och Karin Forselius.

GALLERI 5

Matti Kallioinen

Homunculus, 2015

Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Du kan ta del av utställningen under museets öppettider fram till en timme före stängning.

Bild på framsida: *Homunculus*, 2015. Matti Kallioinen. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Bild på sida 2: *Homunculus*, 2015. Matti Kallioinen. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Samtal:

Matti Kallioinen, konstnär och Kristina Arnerud Mejhammar, curator

Vad betyder Homunculus-konceptet för dig?

Inget entydigt, men det har många betydelser som snuddar vid existentiella frågor. Vår förståelse av världen sitter ohjälpligen ihop med vår självbild och i våra tankemodeller dyker ofta homunculus upp. Homunculus är ett spännande koncept som kan kopplas dels till alkemin och drömmen om att skapa en konstgjord människa, en golem, dels till idén att vi har en liten gubbe i huvudet.

Hur kom du in på den här idén?

Konst är att skapa liv. Det finns en aspekt av livet som konsten kan komma åt. Jag har under lång tid arbetat med skulpturer som jag syr i fallskärmstyg och andas liv i genom att använda programmerade fläktar, för att skapa uppslukande, hypnotiska rörelser med hjälp av enklast möjliga pneumatik. Rörelser ger psykologisk respons hos oss människor. Jag provade att göra abstrakta delar som rör sig i rummet och upptäckte att vi identifierar det som en typ av varelse. Ljud och musik har förmåga att befästa känslor och ljus påverkar upplevelsen genom andra kanaler. I ett mörkt rum känns det som om vi är inne i varelsen. I Homunculus finns alla dessa delar. En av de viktigaste är luften som formar skulpturerna.

Du skapade *Homunculus* år 2015 – hur ser du på det idag, tio år senare?

När vi förberedde installationen tänkte jag att vi får se hur det känns när det är på plats. Kanske kommer det upplevas mer dystopiskt idag, med tanke på tillståndet i världen? Det är alltid nervöst att möta gamla verk... men nu när det är på plats i Galleri 5 på Norrköpings Konstmuseum blir lite sugen på att göra något sådant här igen.

Vilken betydelse har det att ditt verk *Homunculus* ingår i samlingen på Norrköpings Konstmuseum?

Det är ju mycket arbete som ligger bakom ett sådant här verk. Det är ett hantverk som jag gör helt själv från mönsterkonstruktion och att sy till elektronik och programmering. Det är lite som att jag är en spejare som smiter omkring och utforskar en mörk skog, och sedan försöker jag omsätta det jag upplevt i ett arrangemang som går att dela i rummet. Det tog mig många år att hitta fram till metoder där upplevelsen också går att spara och sedan spela upp igen. Då känns det förstås fint att Konstmuseet står upp för denna otympliga sorts konst i en alltmer slimmad konstvärld!

I dina kinetiska rums-, ljus- och ljudinstallationer utgår du från olikheterna i ljud- och synintryck för att skapa nya sammanhang som omslutande totalupplevelser – vad innebär det?

Jag vill bygga fritt svävande helheter. De ska upphäva gränsen mellan sinnesintrycken men även mellan den inre och den yttre världen. Det funkar inte att bara stapla sinnesintryck på varandra. Jag vrider och vänder på ljus, ljud och rörelse i tid och rum för att se vilka bindningar som kan uppstå, som resonerar mot något i den inre verkligheten. Hörseln har en ganska oklar förankring i rummet men är desto tydligare preciserad i tiden. Synintrycken är mer rumsligt definierade.

Du talar om att konstnärliga metoder kan syntetisera upplevelsen och att rumslighet och taktilitet har blivit eftersatta kvaliteter i den digitala livsmiljön...?

Det blir ju bara sannare för varje dag som går!

Du har ett schamanistiskt förhållningssätt och uttrycker att man med en linje kan skapa liv i en teckning – vad menar du?

Ja, känslan av att konsten skapar något som är levande har jag aldrig kunnat skaka av mig. Hela tiden ser vi linjer som vi tolkar omedvetet. Det innebär att det finns en massa nästan omedvetna betydelser i varje liten egenhet en linje kan ha, hur den sträcker ut sig och böjer sig och framför allt hur den flätar in sig bland andra linjer. Det är samma sak här som i mina multisensoriska verk, jag letar efter linjespel som lösgör sig från att vara linjer och svävar fritt.

Samtidigt som jag arbetat med stora komplexa installationer, som till exempel Homunculus, har jag hållit fast vid något anspråkslöst och enkelt: den konst jag skulle rita i sanden om jag hamnade på en öde ö.

Ibland tänker jag att konsten är som ett simtag: det är någon man gör här och nu – man kan inte frysa ett simtag. Måste jag förstå vad jag upplever för att känna att det har betydelse? Mitt svar på den frågan är: nej!

Jag vill fånga livskänslan!

Utställningen Homunculus är producerad av Norrköpings Konstmuseum i samarbete med Matti Kallioinen. Curator: Kristina Arnerud Mejhammar

**NORRKÖPINGS
KONSTMUSEUM**
